

Směrnice MU č. 8/2014

Zajištění přístupnosti Masarykovy univerzity pro osoby se zdravotním postižením

(ve znění účinném od 1. 9. 2014)

Dle § 10 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) se zřetelem k poslání vysoké školy vymezenému v § 1 zákona o vysokých školách, a se zvláštním zřetelem k důsledkům, jež pro veřejnou vysokou školu plynou:

- z ustanovení § 1–3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (dále jen *antidiskriminační zákon*),
- z ustanovení § 7–10 zákona č. 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících, ve znění zákona č. 384/2008 Sb. (dále jen *zákon o komunikačních systémech*),
- z ustanovení § 38 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících (dále jen *autorský zákon*),
- z ustanovení vyhlášky č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (dále jen *vyhláška o přístupnosti*),
- z ustanovení vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (dále jen *vyhláška o bezbariérovém užívání staveb*),
- z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, která pro Českou republiku vstoupila v platnost 28. 10. 2009,

vydávám tuto směrnici:

Část I.

Základní ustanovení

Článek 1

Vymezení základních pojmů

Vymezení základních pojmů pro tuto směrnici je totožné se směrnicí o studiu osob se specifickými nároky na Masarykově univerzitě (dále MU).

1. **Zdravotní postižení** – dlouhodobé fyzické, psychické, mentální nebo smyslové specifikum, které v interakci s různými faktory prostředí může bránit plnému a účinnému začlenění do aktivit školy na rovnoprávném základě s ostatními.
2. **Lékařská diagnóza postižení** – zjištění nemoci, zdravotního postižení, úrazu atd. v souladu s *Mezinárodní klasifikací nemocí* (dále jen MKN), která bere v potaz etiologický rámec nezávisle na pracovních a studijních podmínkách vysoké školy.
3. **Funkční diagnóza postižení** – zjištění funkčních schopností osoby se zdravotním postižením, jak pokud jde o činnosti, které vykonává, a procesy, do nichž se začlenit může, tak pokud jde o přirozená omezení jeho činností a možností jeho začlenění; provádí se v souladu s *Mezinárodní klasifikací funkčních schopností, disability a zdraví* (dále jen MKF) buď

- a) se zřetelem k obecným možnostem pracovního uplatnění,
  - b) nebo se specifickým zřetelem k prostředí, do něhož se má osoba se zdravotním postižením začlenit, a ke studijním či pracovním podmínkám, za nichž mají aktivity organizované vysokou školou probíhat.
4. **Osoba se specifickou potřebou** – člen akademické obce, uchazeč o studium, účastník celoživotního vzdělávání nebo neakademický pracovník MU, který se explicitně uchází o využití univerzálního designu studijního nebo pracovního prostředí (viz [odst. 9 tohoto článku](#)), případně o přiměřenou individuální úpravu studijního nebo pracovního prostředí ([odst. 10 tohoto článku](#)) v souvislosti se svým zdravotním postižením.
5. **Osoba se specifickým nárokem** – člen akademické obce, uchazeč o studium, účastník celoživotního vzdělávání nebo neakademický pracovník MU, jehož specifickou potřebu MU uznala jako legitimní nárok poté, co stanovila funkční diagnózu postižení ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#) a zavázala se tento nárok uspokojovat poskytováním jasně vymezených služeb ve smyslu [odst. 7 tohoto článku](#).
6. **Uznatelný doklad o statusu osoby se specifickou potřebou** je úřední doklad, na základě něhož uchazeč o studium nebo student může být zahrnut do evidence, z níž vychází kvantifikace výkonů vysoké školy v oblasti poskytování služeb. Je jím buď *doklad o komisionální funkční diagnóze postižení* ve smyslu [odst. 3, písm. a, tohoto článku](#):
- a) doklad o zdravotním postižení ve smyslu § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti,
  - b) doklad o invaliditě libovolného stupně ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
  - c) průkaz osoby se zdravotním postižením libovolného stupně ve smyslu § 34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením,
  - d) spolu s dokladem o stanovené lékařské diagnóze, nebo je jím *doklad jiného typu*:
  - e) doklad o specifické poruše učení zjištěné na základě obecně dohodnutých výsledků v obecně dohodnutých psychometrických testech, jež má charakter funkční diagnózy ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#),
  - f) doklad o stanovené lékařské diagnóze postižení v případě osob s psychickou poruchou (včetně poruch autistického spektra a narušené komunikační schopnosti) nebo s chronickým somatickým onemocněním, pokud se nemohou prokázat doklady uvedenými v [písm. a–c tohoto odstavce](#).
7. **Standardy služeb** – vymezení minimálního garantovaného rozsahu a garantované kvality služeb, které se škola zavazuje poskytovat jednak osobám se specifickými nároky ve smyslu [odst. 5 tohoto článku](#), a dále těm, kterým ukládá povinnosti v souvislosti s jednáním s osobou se specifickými nároky:
- a) služby související s pasivní orientací ve fyzickém prostoru a sebeobsluhou;
  - b) služby související s aktivní manipulací s fyzickými objekty a obsluhou techniky;
  - c) služby související s přístupností sociální a verbální komunikace;
  - d) služby související s přístupností psaného textu;
  - e) služby související s přístupností vizuální symboliky a statické grafiky;
  - f) služby související s přístupností audiozáznamu a videozáznamu;
  - g) služby související s orientací ve virtuálním prostoru.

Minimální standardy specifikuje MŠMT v dokumentu vymezujícím financování zvýšených studijních nákladů ve smyslu [odst. 15 tohoto článku](#), případně jiné národní a mezinárodní metodické instituce s působností v oblasti poskytování služeb osobám se specifickými nároky. Součástí těchto standardů jsou jasně vymezené povinnosti poskytovatelů i příjemců služeb, výpočet ceny těchto služeb a způsobu uhrazení.

8. **Poradenství** – implicitní typ služby, který škola závazně poskytuje uchazečům o studium i členům akademické obce a zahrnuje především informace o principech univerzálního designu a o možnostech přiměřené individuální úpravy.
9. **Univerzální design** – uspořádání studijního a pracovního prostředí školy v jeho fyzické podobě (architektonická koncepce kampusu a budov, zařízení sloužící k orientaci a pohybu v budově, vnitřní uspořádání pracovny nebo učebny, design nábytku) i virtuální podobě (alternativní výukové postupy, přístupnost elektronických informačních a administrativních systémů, přístupnost e-learningového prostředí, dokumentových serverů, repozitářů, elektronických knihoven a jejich katalogů, přístupnost dílčích souborů) tak, aby toto prostředí jako celek nabízelo variabilitu a flexibilitu v souladu s technickými normami definujícími standardy pro zajištění přístupnosti daného typu prostředí. Univerzální design ve vzdělávání předpokládá účelnou variabilitu a flexibilitu nad rámec technických norem, pokud je to technologicky možné a funkčně účelné se zřetelem ke specifickým vzdělávacím potřebám, nikoli však za tu hranici, kdy uspokojení individuálních potřeb jednotlivce nebo skupiny může omezovat práva či možnosti jiného jednotlivce nebo skupiny.
10. **Přiměřená individuální úprava** – individuální doplnění univerzálního vzdělávacího designu, které slouží k řešení těch případů, kdy by uspokojení individuálních potřeb jednotlivce nebo skupiny omezilo práva či možnosti jiného jednotlivce nebo skupiny. Poskytuje se v rámci kterékoliv služby zajišťované podle [odst. 7 tohoto článku](#) za předpokladu, že taková úprava se na základě funkční diagnózy ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#) jeví jako nezbytná a účelná. Opatření tohoto typu nejsou trvalá, ale musí být technicky rekonstruovatelná na základě trvale uložené dokumentace.
11. **Individuální výuka** – didaktická adaptace výuky zajišťovaná v těch případech, kdy standardní výukové postupy neodpovídají specifickým nárokům studenta a není možné nebo žádoucí je měnit s ohledem na práva či možnosti hlavního proudu studentů. Organizuje se:
  - a) jako součást univerzálního designu tam, kde je metodicky a didakticky zjevné, že bez ohledu na individuální potřeby jednotlivce jsou potřebné vzdělávací metody určitých skupin studentů vzájemně trvale neslučitelné (jazyková výuka sluchově těžce postižených, matematické vzdělávání zrakově těžce postižených apod.);
  - b) jako součást přiměřené individuální úpravy tam, kde specifické nároky studenta zjištěné na základě funkční diagnózy ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#) nelze uspokojit jiným způsobem.
12. **Individuální studijní plán** – zvláštní typ specifického nároku umožňující v nezbytných a předem jasně určených a zdůvodněných případech odchylku od Studijního a zkušebního řádu MU (např. pokud jde o harmonogram studia, standardní studijní a zkušební dobu apod.). Podmínky přiznání individuálního studijního plánu upravuje Směrnice o studiu osob se specifickými nároky na MU.
13. **Asistence ve výuce** – služba zajišťující přístupnost výuky nebo jiné části vzdělávacího prostředí školy prostřednictvím osoby (technik, tlumočnick, přepisovatel apod.) spolupracující s učitelem a se studentem. Nabízí se jednak jako služba učitelům se specifickými nároky, dále jako služba učitelům, který připravuje univerzální design vzdělávacího prostředí či přiměřenou individuální adaptaci pro studenta se specifickými nároky, případně jako součást přiměřené individuální úpravy pro studenta se specifickými nároky. Zajišťuje se na základě funkční diagnózy ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#), pokud nepostačují opatření

poradenského nebo technologického charakteru, a má vždy přednost před osobní asistencí.

14. **Osobní asistence** – služba zajišťující prostřednictvím asistenta přiměřenou individuální adaptaci té části akademického prostředí, která bezprostředně nesouvisí s výukou, vzděláváním či výzkumem, nýbrž s fyzickou existencí člena akademické obce v podmínkách školy (transport, manipulace s předměty, osobní hygiena, stravování, ubytování). Zajišťuje se pro osoby se specifickými nároky na základě funkční diagnózy ve smyslu [odst. 3, písm. b, tohoto článku](#) jako krajní opatření, pokud nepostačují opatření poradenského nebo technologického charakteru či asistence pedagogická. Je nákladem školy pouze za předpokladu, že souvisí s využíváním zařízení školy, na které je člen akademické obce odkázán při plnění studijních či služebních povinností.
15. **Zvýšené studijní náklady** – náklady na zajištění univerzálního designu ve vzdělávání nebo přiměřené individuální úpravy. V případech, které jsou vymezeny v dokumentech MŠMT o financování zvýšených nároků na studium studentů se specifickými potřebami, jsou kryty MŠMT; ostatní náklady, které škola uzná jako specifický nárok studenta, jsou hrazeny z jiných zdrojů školy.

Článek 2

Vymezení působnosti směrnice

- (1) Tato směrnice vymezuje povinnosti, práva a vzájemnou součinnost jednotlivých pracovišť za účelem dosažení těchto cílů:
  - a) univerzální design při běžném administrativním chodu školy, nezávisle na jejím poslání vzdělávací a výzkumné instituce;
  - b) univerzální design školy jako vzdělávací a výzkumné instituce.
- (2) Mimo tuto směrnici zůstávají:
  - a) opatření, jimiž se podle ustanovení čl. 42 Studijního a zkušebního řádu MU upravuje výkon práv a povinností studentů se zdravotním postižením a na něž se vztahuje Směrnice o studiu osob se specifickými nároky;
  - b) přístupnost knihoven a knihovnických katalogů, archivů a muzejních sbírek MU, která jsou předmětem samostatné směrnice;
  - c) přístupnost technických provozů zajišťujících správu budov, služby informačních a výpočetních technologií, stravování a ubytování členů akademické obce, vydavatelství a další úkoly, u nichž na rozdíl od výsledných poskytovaných služeb nelze obecně zpřístupnit samotný provoz;
  - d) přístupnost aplikací a systémů poskytovaných třetími stranami, pokud jich MU při organizaci práce nebo při výuce využívá a nemůže přitom ovlivnit jejich přístupnost;
  - e) přístupnost odborných pracovišť, výzkumných laboratoří a terénní odborné praxe v těch případech, kdy změna podmínek takové praxe či výzkumu je v prokazatelném rozporu se samotnou podstatou této odborné činnosti, a není proto žádoucí či vůbec možné ji ovlivňovat.

Článek 3

Obecná ustanovení

- (1) Členové akademické obce MU jsou podle svých sil a úměrně svému postavení povinni přispívat k tomu, aby vznikala, resp. dále se rozvíjela univerzální design (viz [čl. 1, odst. 9, této směrnice](#)) školy jako obecně přístupné veřejné vzdělávací instituce, a

snažit se jednat s každou osobou se zdravotním postižením (viz [čl. 1, odst. 1, této směrnice](#)) takovým způsobem, který pomáhá minimalizovat dopad postižení na komunikační situaci, jíž se účastní.

- (2) Zaměstnanci MU jsou povinni s osobou se specifickými nároky (viz [čl. 1, odst. 5, této směrnice](#)) jednat tak, jak určuje tato směrnice.
- (3) MU zřizuje Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky (dále jen Středisko Teiresiás) jako samostatné hospodářské středisko zajišťující potřebné služby pro plné začlenění osob se specifickými nároky do akademické obce na rovnoprávném základě s ostatními a poskytující metodickou pomoc všem členům akademické obce, kteří v souvislosti se vzájemnou komunikací členů akademické obce se specifickými nároky a bez těchto nároků řeší metodické otázky této komunikace.

Část II. Univerzální design při běžném administrativním chodu školy

Článek 4

Konstitutivní prvky univerzálního designu při běžném administrativním chodu školy

Konstitutivními prvky univerzálního designu při běžném administrativním chodu školy, nezávisle na jejím poslání vzdělávací a výzkumné instituce, jsou:

1. fyzická přístupnost administrativních prostor pro veřejnost a jednacích prostor;
2. komunikační korektnost v přímé komunikaci s osobami se specifickými nároky;
3. korektnost formátu dokumentů určených pro vnitřní potřebu školy i pro potřeby třetích stran;
4. přístupnost elektronického administrativního prostředí, ať už je určeno pro vnitřní správu školy, nebo pro administrativní styk školy s veřejností;
5. flexibilita v poskytování alternativních možností tam, kde se běžný postup ukáže jako individuálně nevyhovující.

Článek 5

Fyzická přístupnost školy

- (1) Vedoucí pracovišť MU dbají na to, aby administrativní provozy a jednání, k nimž jsou zvány osoby z jiných pracovišť MU a zástupci třetích stran, byly primárně dislokovány v prostorách splňujících požadavky [vyhlášky o bezbariérovém užívání staveb](#).
- (2) Vedoucí pracovišť MU ve spolupráci se Střediskem Teiresiás zodpovídají zejména za:
  - a) vyhrazení parkovacích míst pro uživatele vozíku a funkčnost přístupových míst k nim (např. dálkové ovládání vrat a závor, funkčnost a přístupnost zvonků, klik, ovládání vertikálních a šikmých plošin bez asistence personálu budovy aj.);
  - b) existenci orientačních a navigačních systémů pro nevidomé, plně integrovaných se základním orientačním systémem budovy (přirozené, v případě potřeby umělé vodivé linie, hmatové orientační značení místností, zvuková navigace, hmatová a zvuková informace ve výtazích, dostupnost vizuálních i hmatových plánů budovy pro zájemce);
  - c) přístupnost těch částí budovy, které slouží pro styk s veřejností, zejména jednoznačnost a funkčnost systémů domovních telefonů (audiovrátných), které

musí být technologicky konstruovány a užívány tak, aby netvořily překážku pro osoby nevidomé nebo neslyšící;

- d) přístupnost a funkčnost bezbariérových toalet, které nesmějí být používány k jiným účelům a musí být pro zájemce volně přístupné.

Článek 6

Obecné zásady komunikace

- (1) Vedoucí pracovišť MU zodpovídají za to, že jejich zaměstnanci jsou poučeni o zásadách přímé komunikace s osobami se specifickými nároky a jednají v souladu s nimi. Metodické pokyny o zásadách této komunikace jsou dostupné na webových stránkách Střediska Teiresiás, osobní poučení zaměstnanců MU zajišťuje Středisko Teiresiás na žádost vedoucích pracovišť MU.
- (2) Zaměstnanci MU jsou povinni se zejména vyvarovat toho, aby:
  - a) osoby s těžkým zrakovým postižením byly nuceny se vyjadřovat k dokumentům dostupným pouze vizuálně a fyzicky tyto dokumenty podepisovat, pokud takové jednání tyto osoby v konkrétním případě samy nenavrhnou;
  - b) osoby s těžkým sluchovým postižením byly nuceny se vyjadřovat k ústně formulovaným informacím a převzetí takových informací písemně potvrzovat bez přítomnosti tlumočnicka, pokud takové jednání tyto osoby v konkrétním případě samy nenavrhnou.
- (3) Zaměstnanci MU jsou připraveni na vyžádání změnit dohodnuté nebo obvyklé místo veřejného jednání, formát osobního jednání nebo formát nabízeného dokumentu, pokud tímto způsobem mohou vyhovět osobám se specifickými nároky, jejichž nárok byl formulován včas a srozumitelně, takže je možné jej řešit v součinnosti se Střediskem Teiresiás, a jeho uspokojení je ekonomicky i časově v silách příslušného pracoviště, resp. Střediska Teiresiás.

Článek 7

Pravidla pro tvorbu a zveřejňování písemných dokumentů

- (1) Vedoucí pracovišť MU dbají, aby dokumenty fyzicky tištěné na jejich pracovištích pro jiná pracoviště MU nebo pro potřebu třetích stran byly v součinnosti s Knihovním a vydavatelským oddělením Střediska Teiresiás:
  - a) vytištěny jako soutisk vizuálního tisku a hmatového bodového písma, pokud je známo, že se k nim mají vyjadřovat nebo je na místě mají podepisovat osoby nevidomé;
  - b) vytištěny v dohodnuté podobě zvětšeného tisku, pokud je známo, že se k nim mají vyjadřovat nebo je na místě mají podepisovat osoby slabozraké;
  - c) obratem k dispozici také jako elektronický dokument s textovou vrstvou, pokud je známo, že se k nim mají vyjadřovat osoby s těžkým zrakovým postižením, u nichž lze předpokládat potřebné technologické vybavení.
- (2) Zaměstnanci MU dbají, aby vizuální i textové informace nabízené během společných jednání prostřednictvím datových projektorů jako prezentace různých elektronických formátů byly v součinnosti s Oddělením speciální informatiky Střediska Teiresiás zrakově postiženým zájemcům na místě k dispozici prostřednictvím tabletu nebo osobního komunikačního zařízení v individuálním zvětšení.
- (3) Vedoucí pracovišť MU zodpovídají za to, aby webová prezentace jejich pracovišť, tj. webové prostředí jako celek i dílčí soubory v něm umístěné z iniciativy MU, byla

v souladu s [Web Content Accessibility Guidelines 2.0](#) a dalšími doporučeními konsorcia W3C.

- (4) Pokud zaměstnanec MU vytváří pro jiná pracoviště MU nebo pro potřebu třetích stran elektronický dokument, má zodpovědnost také za jeho formální a technickou korektnost, tak aby návazně na jeho práci bylo možné v souladu s platnými mezinárodními i národními standardy dokument zpřístupnit osobám se specifickými nároky. V případech, na které se nevztahují specifické normy či metodiky, se postupuje analogicky podle ustanovení [odst. 3 tohoto článku](#). Je-li za technickou formu dokumentu zodpovědný někdo jiný než autor obsahu (vedoucí pracoviště, redaktor apod.), přebírá odpovědnost za technickou korektnost místo autora.

Článek 8

Obecná pravidla tlumočení a přepisu mluvené řeči

- (1) Dochází-li na půdě MU ke komunikaci osob neslyšících ve smyslu § 2 [zákona o komunikačních systémech](#) (dále jen sluchově postižených) s osobami slyšícími, která obsahově souvisí s administrativní, vzdělávací nebo výzkumnou aktivitou MU, vzniká oběma komunikujícím stranám nárok na tlumočení nebo přepis mluvené řeči.
- (2) MU zajišťuje převod mezi spisovnou češtinou a těmito komunikačními systémy sluchově postižených:
- a) český znakový jazyk¹;
  - b) znakovaná čeština²;
  - c) přepis mluvené řeči:
    1. vizualizační³;
    2. registrační⁴.
- (3) Zajištění převodu je úkolem Střediska Teiresiás, pokud jedna z komunikujících stran požádá o tlumočení dispečera znakového tlumočení, resp. o přepis dispečera přepisů, nejméně 5 pracovních dnů před konáním akce.
- (4) Výjimečně po předchozí domluvě a se souhlasem ředitele Střediska Teiresiás lze zajistit převod i mezi jinými jazyky, např. slovenštinou nebo angličtinou v případě jazyků orálních, a mezinárodním znakovým systémem nebo americkým znakovým jazykem v případě systémů znakových. Ředitel Střediska Teiresiás je v takových případech oprávněn požadovat úhradu nákladů za služby tlumočení nebo přepisu, pokud nejsou zvýšenými studijními náklady ve smyslu [čl. 1, odst. 15, této směrnice](#) a nejsou poskytovány z iniciativy MU k dosažení jejich vlastních cílů.

---

¹ Přirozený komunikační systém neslyšících, tvořený specifickými vizuálně-pohybovými prostředky, tj. tvary rukou, jejich postavením a pohyby, mimikou, pozicemi hlavy a horní části trupu (podle [zákona o komunikačních systémech](#)).

² Transkripce češtiny prostřednictvím lexikálních jednotek českého znakového jazyka řazených podle gramatických pravidel češtiny, která je současně hlasitě nebo bezhlasně artikulována. Převod mezi češtinou a tímto komunikačním systémem není překladem ve smyslu lingvistickém, nýbrž transkripcí (někdy označovanou jako *transliterace*). Pro odlišení od ostatních typů [přepisu](#) se však v této směrnici termín *transkripce* pro použití znakované češtiny nepoužívá a její použití je spolu s českým znakovým jazykem zahrnuto pod pojem *překlad*.

³ Přepis mluvené řeči pomocí písemného záznamu, který zajišťuje přepisovatel simultánně v reálném čase tak, aby jej mohl sluchově postižený vizuálně sledovat. Vizualizační přepis není uchováván, tedy není korigován ani redigován.

⁴ Přepis mluvené řeči pomocí písemného záznamu, který zajišťuje přepisovatel simultánně, nikoli nutně v reálném čase. Může být po přechodnou dobu uchován za účelem vytvoření zápisu a je v takovém případě korigován a redigován.

- (5) Celouniverzitní akce reprezentativního charakteru určené široké veřejnosti a akce určené celé akademické obci se tlumočí i přepisují bez ohledu na to, zda o ně předem výslovně projevil zájem sluchově postižený, jsou-li tematicky spjaty s problematikou specifických lidských nároků nebo lze-li účast sluchově postižených pokládat za žádoucí.
- (6) U jiných akcí, než jsou akce uvedené v [odst. 4 tohoto článku](#), se tlumočení nebo přepis zajišťuje v případě, že o to požádá alespoň jedna z komunikujících stran nejméně 5 pracovních dnů před konáním akce.
- (7) Přesný postup při tlumočení a přepisu a vztahy mezi smluvními stranami upravuje metodický pokyn ředitele Střediska Teiresiás.

Část III.

Univerzální design školy jako vzdělávací a výzkumné instituce

Článek 9

Konstitutivní prvky univerzálního designu školy jako vzdělávací a výzkumné instituce

Konstitutivními prvky univerzálního designu školy jako vzdělávací a výzkumné instituce jsou:

1. všechny prvky uvedené v [článku 4 této směrnice](#), pokud slouží ke vzájemné komunikaci členů akademické obce a ke komunikaci zaměstnanců MU s osobami se specifickými nároky během přijímacího řízení nebo během studia;
2. dále:
  - přijímací řízení ke studiu pro osoby se specifickými nároky,
  - organizace výuky pro osoby se specifickými nároky,
  - přístupnost fyzického prostředí pro vzdělávání včetně prostředí pro ubytování a stravování,
  - přístupnost didaktického prostředí, sociální a mluvní komunikace při výuce,
  - přístupnost písemných dokumentů sloužících ke vzdělávání včetně odborné vizuální symboliky a statické grafiky,
  - přístupnost virtuálního prostředí, elektronických informačních systémů a systémů e-learningu,
  - přístupný, objektivní a korektní způsob hodnocení průběhu studia v případě osob se specifickými nároky,
  - přístupnost závěrečných zkoušek a habilitačního řízení v případě osob se specifickými nároky,
  - přístupnost studentských, výzkumných učitelských výměnných pobytů v případě osob se specifickými nároky,
  - přístupnost celoživotního vzdělávání a komerčních vzdělávacích aktivit.

Článek 10

Fyzická přístupnost výuky

- (1) Investiční odbor RMU v součinnosti se Střediskem Teiresiás dbá na to, aby nově vznikající stavby nebo úpravy stávajících budov určených pro vzdělávání a výzkum splňovaly požadavky [vyhlášky o bezbariérovém užívání staveb](#) a v případech hodných zřetele akademické obce vycházely i nad rámec obecných požadavků vstříc zájmům osob se specifickými nároky.

- (2) Vedoucí Oddělení pohybového postižení v součinnosti s vedoucím Studijního oddělení Střediska Teiresiás zodpovídají za dispečink fyzické přístupnosti vzdělávacího prostředí, tj.:
  - a) interiéry i exteriéry, v nichž je organizována výuka prezenčních nebo kombinovaných forem studia všech typů nebo celoživotní vzdělávání,
  - b) interiéry i exteriéry, v nichž je zajišťováno ubytování a stravování členů akademické obce,
  - c) interiéry i exteriéry, v nichž je organizována povinná odborná, kulturní nebo společenská praxe studentů nebo kde probíhá povinný výzkum,
  - d) komunikační trasy mezi výše zmíněnými interiéry a exteriéry
- (3) musí být v nejvyšší možné míře přístupné i osobám se specifickými nároky a musí umožňovat jejich samostatný pohyb, se zvláštním zřetelem k těm pracovištím, která aktuálně zajišťují vzdělávání těchto osob.
- (4) Vedoucí Studijního oddělení Střediska Teiresiás v součinnosti s garanty studijních programů či oborů a vedoucími těch pracovišť, která aktuálně zajišťují vzdělávání osob se specifickými nároky, řeší změny v organizaci a technickém zajištění výuky a vzdělávání, které si aktuálně žádá studium osob se specifickými nároky.
- (5) Vedoucí Oddělení pohybového postižení Střediska Teiresiás průběžně řeší s tajemníky fakult a vedoucími samostatných hospodářských středisek úpravy těch prvků stávajících budov a nemovitostí MU, které dispečink fyzické přístupnosti vzdělávacího prostředí vyhodnotí jako neslučitelné s požadavky univerzálního designu.
- (6) Ředitel Střediska Teiresiás je oprávněn od příjemců služeb požadovat úhradu za poskytnuté služby osobní asistence v souvislosti s ubytováním nebo stravováním osob se specifickými nároky, pokud nejsou zvýšenými studijními náklady ve smyslu [čl. 1, odst. 15, této směrnice](#) a nejsou poskytovány z iniciativy MU k dosažení jejich vlastních cílů.
- (7) Ředitel Střediska Teiresiás předkládá každoročně kvestorovi MU návrh investičních úprav potřebných k stavebnímu vyřešení těch prvků stávajících budov a nemovitostí MU, které dispečink fyzické přístupnosti vzdělávacího prostředí vyhodnotí jako neslučitelné s požadavky univerzálního designu a které se nepodařilo vyřešit jednáním s tajemníky a vedoucími samostatných hospodářských středisek.

Článek 11

Organizace přijímacího řízení ke studiu pro osoby se specifickými nároky

- (1) MU dbá o to, aby zájemci o studium byli průběžně informováni o podmínkách studia se zdravotním postižením. Poradenstvím pro tyto uchazeče je pověřeno Středisko Teiresiás, které spolupracuje se studijními odděleními jednotlivých fakult, Studijním odborem RMU a Oddělením vnějších vztahů a marketingu RMU.
- (2) Formulář přihlášky ke studiu na MU musí být koncipován tak, aby u každého uchazeče ověřil jeho specifické potřeby.
- (3) Za součást univerzálního designu ve vzdělávání pokládá MU tyto varianty přijímacího řízení:
  - a) elektronický soubor se zadáním písemné přijímací zkoušky umožňující zvětšení textu i grafiky a automatickou navigaci strukturou dokumentu;
  - b) elektronický soubor se zadáním písemné přijímací zkoušky umožňující využití odečítače obrazovky s hmatovým nebo hlasovým výstupem;
  - c) hmatový výtisk zadání písemné přijímací zkoušky odpovídající národním standardům použitého jazyka, včetně hmatového výtisku grafiky, pokud je možné

grafickou složku textového dokumentu přiměřeným způsobem hmatově zpracovat;

- d) videozáznam s překladem písemného zadání přijímací zkoušky v češtině do českého znakového jazyka;
  - e) taková pracovní pozice vůči mluvcímu formulujícímu ústní část zadání přijímací zkoušky, která umožňuje odečítat ze rtů;
  - f) přepis ústní části přijímací zkoušky zobrazený v reálném čase na obrazovce;
  - g) navýšení času odpovídající statisticky průměrnému výkonu uchazeče s daným postižením.
- (4) Varianty přijímací zkoušky odpovídající požadavkům univerzálního designu ve vzdělávání i požadavkům přiměřené individuální adaptace zajišťuje Středisko Teiresiás v součinnosti s těmi orgány a organizačními složkami MU, které jsou pověřeny zajištěním příslušného přijímacího řízení. Po dohodě s nimi Středisko Teiresiás také umožní práci s odpovídajícími variantami přijímacího řízení z minulých let, pokud přístup ke starším zadáním je součástí standardní nabídky.
- (5) Uchazeč s nepochybnými předpoklady pro studium, který nemohl být přijat ke studiu, protože nevládá potřebné komunikační technologie, může být MU přijat ke studiu v rámci programu celoživotního vzdělávání osob se specifickými nároky, který mu umožní tyto technologie zvládnout. Přijatému uchazeči o studium, jehož znalost potřebných komunikačních technologií není na úrovni, která umožňuje poskytovat mu dostatečně efektivně potřebné služby, může MU nabídnout kurz práce s těmito technologiemi jako součást jeho studia.

Článek 12

Přístupnost výuky pro osoby se specifickými nároky

- (1) Práva a povinnosti studentů se specifickými nároky, orgánů školy a jejich součástí a střediska Teiresiás v souvislosti s organizací výuky vymezuje Směrnice o studiu osob se specifickými nároky na MU.
- (2) Specifický nárok bez individuálního studijního plánu zahrnuje pedagogické a psychologické poradenství a plán předpokládaného průchodu studiem. Tyto informace poskytne Studijní oddělení Střediska Teiresiás osobě se specifickými nároky nejpozději jeden týden před začátkem výuky, pokud byly včas známy okolnosti nezbytné pro sestavení takového plánu. Součástí plánu je zejména:
  - a) seznam předmětů doporučených k zápisu na příslušný semestr včetně celkového objemu studijní zátěže odpovídající danému zdravotnímu postižení a kapacitním možnostem Střediska Teiresiás;
  - b) rozsah studijní literatury, kterou Středisko Teiresiás pro zajištění doporučeného studia zpřístupní, formát zpřístupnění a harmonogram zpřístupnění;
  - c) rozsah tlumočnictví znakového jazyka a přepisu mluvené řeči a osoby pověřené touto službou;
  - d) rozsah zapisovatelství:
    - 1. obsahový zápis⁵;
    - 2. orientační zápis⁶;

⁵ Zápis je určen k samostatnému studiu a vzniká buď z registračního přepisu (viz [čl. 8, odst. 2, této směrnice](#)) odstraněním písařských chyb a zjevných přeřeknutí, redukcí o pasáže nesouvisející s probíranou látkou a srovnáním s jinými dostupnými prameny, nebo přímo ve výuce na základě požadavku Střediska Teiresiás.

⁶ Zápis slouží k orientaci v přednášené látce a vzniká ze zápisu obsahového redukcí o pasáže

- přičemž jeden nebo druhý typ zápisu, nikoli však oba současně, lze ve zdůvodněných případech kombinovat s tlumočnictvím znakového jazyka nebo přepisem mluvené řeči, a osoby pověřené touto službou;
- e) způsob nácvičku prostorové orientace a osoby pověřené touto službou;
- f) rozsah pedagogické, případně osobní asistence a osoby pověřené touto službou;
- g) technické a organizační modifikace při zajištění výuky, testů a písemných zkoušek;
- h) přednostní zápis do předmětů a jejich seminárních skupin ve zdůvodněných případech (s ohledem na zajištění pedagogické a osobní asistence nebo na jiná opatření vynucená zdravotním stavem osoby se specifickými nároky), včetně práva zrušit zápis předmětu do dvou týdnů po skončení období změn v zápisu předmětů pro daný semestr;
- i) přednostní zápis ke zkušebním termínům (s ohledem na zajištění pedagogické a osobní asistence);
- j) rozsah a způsob organizace individuální výuky, pokud rozsahem a harmonogramem studia odpovídá standardnímu studiu daného předmětu a pokud je součástí uznaného nároku, například:
- praktická cvičení v práci s asistivními technologiemi, která zajišťuje Oddělení speciální informatiky Střediska Teiresiás, pokud specifický způsob práce vyžaduje zkušenosti s takovými technologiemi a osoba se specifickými nároky dostatek potřebných zkušeností nemá;
  - praktická cvičení pro osoby s poruchami učení.
- (3) Individuální studijní plán zahrnuje kromě služeb uvedených v [odst. 2 tohoto článku](#) takové služby, které předpokládají výjimku ze Studijního a zkušebního řádu MU (viz čl. 5 směrnice o postavení osob se specifickými nároky), zejména však individuální výuku s využitím asistivních technologií a alternativních komunikačních a didaktických postupů, např.:
- jazykové vzdělávání osob se specifickými nároky, které Studijní oddělení Střediska Teiresiás zajišťuje v součinnosti s Centrem jazykového vzdělávání MU, v případě sluchově postižených v souladu s metodickým pokynem Organizace jazykového vzdělávání neslyšících;
  - matematické a informatické vzdělávání osob se specifickými nároky, které Studijní oddělení Střediska Teiresiás zajišťuje v součinnosti s matematickým ústavem PŘF a pracovišti Fakulty informatiky MU;
  - sportovní výchovu osob se specifickými nároky, kterou Studijní oddělení Střediska Teiresiás zajišťuje v součinnosti s Centrem univerzitního sportu MU a FSpS;
  - odbornou praxi osob se specifickými nároky.
- (4) Individuální výuka se zajišťuje za podmínek uvedených v [čl. 1, odst. 11, této směrnice](#) a čl. 5 směrnice o postavení osob se specifickými nároky, a to v součinnosti Studijního oddělení Střediska Teiresiás a učitele nebo garanta předmětu. Pokud se individuální výuky nemůže ujmout učitel předmětu nebo jím navržený cvičící či pomocník, může se s jeho souhlasem na návrh Studijního oddělení Střediska Teiresiás výuku ujmout jiný učitel, pokud splňuje odborné a pedagogické předpoklady pro takovou práci. Učitel pověřený individuální výukou navrhne s využitím všech dostupných asistivních technologií a alternativních didaktických metod takový postup, který při dané funkční diagnóze zajistí co největší profesionalitu a samostatnost osoby se specifickými nároky při odborné činnosti, pro kterou je předmět předpokladem.

- (5) Součástí záznamu je údaj o obecném typu postižení a přiznaných specifických nárocích ve smyslu [čl. 1, odst. 7 této směrnice](#), tak aby pověřeným osobám byly dostupné tyto informace:
- a) přítomnost osob zajišťujících pedagogickou, komunikační a technickou asistenci v běžné výuce, jíž se účastní osoba se specifickými nároky (např. tlumočník, přepisovatel, pedagogický asistent učitele, pedagogický asistent studenta apod., dále jen asistent ve výuce);
  - b) individuální výuka osob se specifickými nároky, učitelé zajišťující tuto výuku se souhlasem učitele, resp. garanta běžné výuky a přítomnost asistentů v individuální výuce;
  - c) celkový rozsah individuální výuky, její rozvrh a individuální zkušební termíny;
  - d) povinné studijní dokumenty v běžném formátu pro potřeby učitele, resp. garanta běžné výuky, učitele individuální výuky a asistenty ve výuce;
  - e) povinné studijní dokumenty ve specifickém formátu pro potřeby učitele, resp. garanta běžné výuky, učitele individuální výuky a asistenty ve výuce;
  - f) organizační pokyny určené osobám se specifickými nároky, jejich učitelům a asistentům ve výuce.

Článek 13

Přístupnost písemných dokumentů a jiných materiálů sloužících ke vzdělávání

- (1) Pro přístupnost písemných dokumentů a jiných materiálů ve výuce a vzdělávání na MU se uplatní ustanovení [čl. 7 této směrnice](#) přiměřeným způsobem.
- (2) Pro zajištění univerzálního designu nebo přiměřeného individuálního přizpůsobení předmětu musí být k dispozici rovněž informace o webových nebo desktopových aplikacích využívaných při výuce nebo tvořících součást studijního prostředí (např. e-learningové systémy mimo Informační systém MU, webová prostředí, webové a desktopové aplikace MU i třetích stran apod.). Pokud v sylabu příslušného předmětu tyto informace uvedeny nejsou, je vyučující povinen je poskytnout pracovníkům Knihovního a vydavatelského oddělení Střediska Teiresiás na základě jejich žádosti, a to před začátkem semestru.
- (3) Odpovědní pracovníci Střediska Teiresiás ve spolupráci s vyučujícím zajistí zpřístupnění nezbytných studijních materiálů, nebyla-li jejich přístupnost již zajištěna jinými subjekty:
  - a) posoudí rozsah adaptací nezbytných pro zpřístupnění daného studijního materiálu;
  - b) zvolí vhodný formát pro zveřejnění, např.:
    - fyzickou kopii ve formě soutisku vizuálního tisku a hmatového bodového písma doprovázeného hmatově sledovatelnou grafickou složkou,
    - jako elektronickou kopii nebo digitální audiokopii doprovázenou fyzickou kopií hmatově sledovatelné grafické složky,
    - jako digitální videokopii s překladem do znakového jazyka;
    - jako hybridní knihu kombinující několik vrstev popsaných výše a vzájemně synchronizovaných tak, aby bylo možno mezi nimi přepínat;
    - jako kopii elektronické prezentace přístupnou osobě se specifickými nároky prostřednictvím tabletu nebo osobního komunikačního zařízení v individuálním zvětšení;

- v případě práce s webovými nebo desktopovými aplikacemi může po dohodě s vyučujícím stanovit jinou, náhradní aplikaci přístupnou pro osobu s danými specifickými nároky;
- c) provedou nezbytné formální úpravy materiálu pro jeho zpřístupnění;
  - d) uloží a administrují upravený a zpřístupněný materiál tak, aby byl i dispozici jak osobám se specifickými nároky, tak vyučujícím, pokud tomu nebrání ustanovení § 38 [autorského zákona](#).
- (4) Odpovědní pracovníci Střediska Teiresiás mají přístup do patřičných prostředí jak studijních (např. e-learningové systémy), tak obslužných (např. dokumentová úložiště) a mají možnost
    - a) zjišťovat z nich informace související s předměty zaregistrovanými studenty se specifickými nároky;
    - b) získávat dokumenty za účelem jejich zpřístupnění.
  - (5) Správce IS MU zajišťuje v součinnosti se Střediskem Teiresiás agendu umožňující ve smyslu [čl. 12, odst. 5](#) efektivně a s co největší mírou automatizace monitorovat:
    - a) požadavky vznášené vyučujícími na studijní literaturu předmětu;
    - b) dokumenty vkládané do agendy Studijní materiály předmětu vyučujícími v případě předmětů zaregistrovaných osobami se specifickými nároky.
  - (6) Nakladatelství MU a fakultní ediční střediska mají zodpovědnost za poskytnutí povinné elektronické kopie děl vydaných nákladem MU do archivu Univerzitní knihovny pro osoby se specifickými nároky.
  - (7) Knihovny MU spolupracují se Střediskem Teiresiás při poskytování fyzických i elektronických studijních materiálů pro jejich zpřístupnění.

Článek 14

Specifika tlumočení a přepisu mluvené řeči při výuce a při hodnocení výuky

- (1) Dochází-li během výuky na MU ke komunikaci osob sluchově postižených s osobami slyšícími, postupuje se podle ustanovení [čl. 8 této směrnice](#) přiměřeným způsobem.
- (2) V případě výuky a vzdělávacích akcí, o nichž je podle ustanovení [čl. 12, odst. 2 a 3, této směrnice](#) předem známo, že se jich účastní slyšící i sluchově postižení, se tlumočnicko nebo přepisovatel zajišťuje, aniž by bylo třeba se obracet na dispečink znakového tlumočení, resp. dispečink přepisů, pokud se komunikující strany předem neshodly na tom, že tlumočnicka ani přepisovatele nežádají.
- (3) Je-li pro daný předmět v IS uvedeno, že je vyučován v českém znakovém jazyce a předpokladem jeho zápisu je znalost českého znakového jazyka, předmět se netlumočí a nezajišťuje se přepis. V ostatních případech není nutno výukovou nebo vzdělávací akci včetně zkoušek tlumočit ani přepisovat, jsou-li přítomni pouze mluvčí znakového jazyka.
- (4) U výuky a vzdělávacích akcí, které se konají nepravidelně nebo příležitostně, je třeba o tlumočení požádat dispečera znakového tlumočení, o přepis dispečera přepisů Střediska Teiresiás, což může ve svém zájmu učinit jak slyšící, tak sluchově postižený, nejpozději však 5 pracovních dnů před konáním akce.
- (5) Tlumočení odborného výkladu vyžaduje řádnou přípravu tlumočnicka i přepisovatele a předpokládá nastudování písemných dokumentů a jiných materiálů, jichž se komunikace týká. Tyto materiály je předem povinen poskytnout Středisku Teiresiás ten, kdo organizačně zodpovídá za jednání, při němž se tlumočí nebo přepisuje, nejpozději 2 pracovní dny před konáním akce, při níž se tlumočí nebo přepisuje, v případě závěrečných zkoušek a habilitačních řízení nejméně měsíc před konáním

akce. V případě, že tlumočník nebo přepisovatel neměli možnost se včas předem seznámit s terminologií odborné komunikace, kterou mají tlumočit, protože písemné dokumenty k tématu jednání neexistují, upozorní obě komunikující strany na překážky, které z této situace vyplývají. Pokud takové dokumenty existují a komunikující strany odmítly je tlumočnickovi nebo přepisovateli zpřístupnit, má tlumočník i přepisovatel právo službu odmítnout.

- (6) V případě závěrečných zkoušek dbá dispečer znakového tlumočení nebo dispečer přepisů na to, aby tlumočnickem, resp. přepisovatelem zkoušky byla tatáž osoba, která tlumočení nebo přepis zajišťovala v průběhu výuky příslušného předmětu nebo oboru. Není možné nahradit tlumočení přepisem nebo naopak, komunikační metoda by se při závěrečné zkoušce lišila od té, která byla použita v průběhu výuky.
- (7) Tlumočník nebo přepisovatel může v jeden okamžik tlumočit či přepisovat přesně a jasně pouze jeden zdroj informací, např. mluvícího nebo promítané video.
- (8) Tlumočník nebo přepisovatel může tlumočení nebo přepis odmítnout v případě opakovaného nevhodného chování jedné ze zúčastněných stran, nebo pokud smysl komunikace je v neřešitelném rozporu s jeho etickým či náboženským přesvědčením.
- (9) U výuky a vzdělávacích akcí, jichž se účastní sluchově postižený a které se konají mimo budovy MU a je pro ně zajišťována přeprava, stravování, ubytování nebo jiné doprovodné služby, hradí Středisko Teiresiás pořádajícímu hospodářskému středisku náklady spojené s pobytem pro tlumočníka nebo přepisovatele, odpovídající služby je však povinen pro tyto osoby zajistit ten, kdo organizačně zodpovídá za jednání, při němž se tlumočí nebo přepisuje.

Článek 15

Hodnocení průběhu studia v případě osob se specifickými nároky

- (1) Hodnocení průběhu studia se děje podle čl. 7 Směrnice MU č. 9/2014, O studiu osob se specifickými nároky na MU v případě osob se specifickými nároky tak, aby bylo v největším možném souladu se studijním a zkušebním řádem MU, není-li takový postup v rozporu se specifickými nároky dané osoby.
- (2) Vyučující, který je o přítomnosti osoby se specifickými nároky ve výuce informován prostřednictvím IS, je povinen poskytnout Studijnímu oddělení Střediska Teiresiás informace o všech průběžných nebo závěrečných testech a dalších úkolech, na jejichž základě se uděluje zápočet, klasifikovaný zápočet či kolokvium, i o všech zkušebních termínech, k nimž se přihlásila osoba se specifickými nároky, pokud pro daný předmět nebylo výslovně sjednáno, že tyto informace poskytne sám student. Tyto informace je vyučující, resp. student, povinen poskytnout v časovém předstihu, který odpovídá náročnosti úkolu a specifickému nároku, o němž byl na počátku semestru informován, nejméně však 5 pracovních dnů, pokud nebyl na počátku semestru obecně sjednán termín jiný.
- (3) Studijní oddělení Střediska Teiresiás s učitelem dohodne organizační a technologické kroky, které jsou s ohledem na funkční diagnózu osoby se specifickými nároky potřebné při řešení úkolu, který je od osoby se specifickými nároky požadován za účelem hodnocení. Dohoda musí respektovat především tyto zásady:
  - a) osoba se specifickými nároky je oprávněna použít těch asistivních technologií, které jsou při dané funkční diagnóze potřebné k řešení daného úkolu;
  - b) osoba se specifickými nároky je povinna použít asistivních technologií podle [písm. a tohoto odstavce](#) tak, aby bylo zaručeno, že prostřednictvím těchto technologií nezíská přístup k informacím, k nimž při standardním řešení úkolu přístup mít nemá; je-li k tomu účelu potřeba využít asistivních technologií Střediska Teiresiás místo technologií vlastních, je povinna tak učinit, pokud tím

nedojde ke ztrátě funkčních vlastností uživatelského prostředí, jež jsou součástí jejího nároku a jsou k řešení daného úkolu zapotřebí;

- c) test nebo zkouška, jejíž základní podoba je písemná, zůstává vždy písemná a v tom jazyce, který učitel pro test nebo zkoušku určil, přičemž se může měnit technologický postup při psaní;
  - d) test nebo zkouška, jejíž základní podoba je písemná, může v případě osob, které jsou mluvčími znakového jazyka, a se souhlasem učitele předmětu, který je rovněž mluvčím znakového jazyka, být v českém nebo jiném znakovém jazyce, pokud digitální dokument se záznamem znakového jazyka má všechny formální i obsahové náležitosti v daném oboru požadované pro příslušný typ písemného dokumentu a pokud smyslem testu nebo zkoušky není ověřit schopnost písemné práce;
  - e) test nebo zkouška, jejíž základní podoba je ústní, zůstává vždy ústní, přičemž se může měnit technologický postup při komunikaci:
    - 1. v případě osob se sluchovým postižením, které používají český znakový jazyk, se uplatní český znakový jazyk, pokud cílem ústní zkoušky není ověřit znalost mluveného jazyka; český znakový jazyk lze v takových případech uplatnit buď přímo, pokud učitel i všechny osoby přítomné zkoušce jsou mluvčími českého znakového jazyka, v ostatních případech se uplatní prostřednictvím tlumočnicka;
    - 2. v případě osob, které český znakový jazyk nepoužívají a u nichž nelze předpokládat obecnou srozumitelnost mluvené řeči, je ekvivalentem ústní zkoušky veřejný chat (písemná komunikace v reálném čase);
    - 3. v případě osob se sluchovým postižením, které používají český znakový jazyk, je ekvivalentem ústní zkoušky veřejný chat (písemná komunikace v reálném čase), pokud cílem ústní zkoušky je ověřit znalost mluveného jazyka;
    - 4. v případě osob s poruchami řečové komunikace je ekvivalentem ústní zkoušky veřejný chat.
  - f) z testu nebo zkoušky nesmějí být vypuštěny žádné standardní části;
  - g) pokud s ohledem na funkční diagnózu jsou některé části modifikovány, má vždy přednost modifikace technologického postupu a času, pokud se tím dodrží původní obsah a rozsah testu nebo zkoušky;
  - h) celková časová dotace nesmí překročit dvojnásobek standardního zkušebního času; od této doby se odečítá čas na přestávky související s osobní asistencí nebo hygienou, přičemž Středisko Teiresiás zodpovídá za to, že při testu nebo zkoušce s těmito přestávkami nejsou porušena pravidla, která učitel stanovil;
  - i) hodnocení testu nebo zkoušky se řídí věcným výsledkem, případně věcnou správností zvoleného postupu, jeho součástí není jakékoliv hodnocení technologické nebo psychologické náročnosti individuálního přizpůsobení.
- (4) Zkoušející je oprávněn požadovat písemné potvrzení od všech zaměstnanců Střediska Teiresiás, kteří se předem seznámí se zadáním testu nebo zkoušky, že jsou jim známa pravidla, která učitel stanovil pro zacházení s informacemi, jež poskytl, požadovaná míra jejich utajení a sankce v případě porušení stanovených pravidel.
- (5) Zadání testu nebo zkoušky se přenáší z běžné zkušební místnosti do místnosti Střediska Teiresiás, pokud:
- a) v běžné zkušební místnosti nelze technologicky nebo organizačně uspokojit specifické nároky včetně nároků na osobní asistenci či hygienu během práce;
  - b) v přiznaném prodlouženém čase by testovaný nemohl nerušeně pracovat, neboť by v jeho bezprostřední blízkosti ukončovaly práci osoby se standardním pracovním časem, nebo by v průběhu práce musel měnit zkušební místnost.

- (6) Pokud se test koná v místnosti Střediska Teiresiás, může učitel požadovat s ohledem na utajení zadání:
- aby se začátek testu nebo zkoušky pro osobu se specifickými nároky časově shodoval se začátkem standardního zadání testu;
  - aby zadání i vypracování testu nebo zkoušky řídil nebo mu byl po celou dobu přítomen učitel nebo jím určená osoba;
  - aby výsledky testu nebo zkoušky, pokud vypracování není přítomen učitel nebo jím určená osoba, byly učiteli nebo jím určené osobě doručeny způsobem, jakým učitel určí, a ve lhůtě, kterou určí.
- (7) V případě osob se specifickými nároky, pro které je zajišťována individuální výuka, může učitel hodnocením výuky včetně zadání testů nebo zkoušek pověřit osobu, které je svěřena individuální výuka.
- (8) O způsobu provedení testu nebo zkoušky vede Studijní oddělení Střediska Teiresiás zkušební protokol, v němž jsou kromě zvolených technologických postupů a času uvedeny osoby přítomné testu nebo zkoušce a všechny okolnosti, které mohly ovlivnit průběh testu nebo zkoušky a mohly by být předmětem sporu mezi osobou se specifickými nároky a MU.
- (9) Proti způsobu provedení testu nebo zkoušky může osoba se specifickými nároky vznést do tří dnů námitky, a to:
- řediteli Střediska Teiresiás, pokud se námitka týká uspokojení specifického nároku;
  - v ostatních případech proděkanovi pro studium příslušné fakulty.
- Středisko Teiresiás, příslušní učitelé a proděkan pro studium, resp. studijní oddělení příslušné fakulty, se vzájemně informují o takto vznesených námitkách a způsobu jejich vypořádání.

Článek 16

Státní zkoušky, promoce a habilitační řízení v případě osob se specifickými nároky

- (1) Pro státní bakalářské zkoušky, státní závěrečné zkoušky, státní rigorózní zkoušky nebo státní doktorské zkoušky (dále jen státní zkoušky), promoce a habilitační řízení osob se specifickými nároky se uplatní ustanovení [čl. 4](#) a [čl. 9 této směrnice](#) přiměřeným způsobem.
- (2) V případě osob se specifickými nároky je proděkan pro studium nebo jiný příslušný proděkan, garant studijního programu či oboru nebo jimi pověřená osoba (dále jen pověřená osoba) povinna informovat Studijní oddělení Střediska Teiresiás o termínech státních zkoušek a promoci v časovém předstihu, který odpovídá náročnosti úkolu a specifickému nároku, nejméně však 2 týdny před termínem zkoušky nebo promoce, pokud nebyl na počátku semestru obecně sjednán termín jiný.
- (3) Závěrečná bakalářská, diplomová, rigorózní, doktorská nebo habilitační práce musí splňovat všechny formální náležitosti obecně stanovené pro daný typ práce a musí být výsledkem samostatné práce osoby se specifickými nároky, přičemž:
- za porušení samostatnosti se nepokládá součinnost s asistentem při řešení formálních náležitostí práce, které vzhledem k funkční diagnóze autor práce prokazatelně nemůže samostatně řešit ani po zvolení odpovídající asistivní technologie;
  - za porušení samostatnosti se nepokládá kontrola formální jazykové správnosti písemného jazyka u mluvěcích znakového jazyka, pokud předmětem obhajoby není sama správnost používání písemného jazyka;

- c) práce může být se souhlasem garanta studijního programu nebo oboru v českém nebo jiném znakovém jazyce, pokud vedoucí práce i oponent jsou mluvčími znakového jazyka a digitální dokument se záznamem znakového jazyka má všechny formální i obsahové náležitosti v daném oboru požadované pro příslušný typ práce; seznam citovaných zdrojů, odkazy na tyto zdroje a résumé práce je v takovém případě vždy v češtině nebo angličtině.
- (4) Studijní oddělení Střediska Teiresiás s pověřenou osobou dohodne organizační a technologické kroky, které jsou s ohledem na funkční diagnózu osoby se specifickými nároky potřebné pro složení státní zkoušky včetně obhajoby bakalářské, diplomové, rigorózní či doktorské nebo habilitační práce. Dohoda musí respektovat především zásady uvedené v [čl. 15, odst. 5–9, této směrnice](#) a může zahrnovat dále:
- a) složení zkušební komise individuálně pro státní zkoušku osoby se specifickými nároky tak, aby komise zahrnovala osoby, které mají kromě obecně nezbytných kvalifikačních předpokladů také znalost asistivních nebo alternativních technologií, jež jsou s ohledem na funkční diagnózu osoby se specifickými nároky potřebné pro složení státní zkoušky, osoby, které jsou mluvčími znakového jazyka nebo jiného komunikačního postupu, který s ohledem na funkční diagnózu osoba se specifickými nároky musí využívat, apod.;
  - b) organizační, technické a komunikační zásady pro samostatné zajištění prezentace, jež je součástí obhajoby závěrečné bakalářské, diplomové, rigorózní, doktorské nebo habilitační práce, přičemž jen v nezbytných odůvodněných případech lze připustit, že:
    1. osoba se sluchovým nebo komunikačním postižením, která nepoužívá znakový jazyk a u níž nelze předpokládat obecnou srozumitelnost mluvené řeči, připraví prezentaci ve formě audiovizuálního dokumentu, který bude obsahovat i verbální složku prezentace; v takovém případě přiloží autor prezentace prohlášení o tom, že tato verbální složka je výlučně jeho autorský dílem, a diskuse o této prezentaci se děje formou veřejného chatu (písemná komunikace v reálném čase);
    2. osoba s pohybovým a jiným postižením použije k prezentaci osobního asistenta.
- (5) Proti průběhu státní zkoušky nebo habilitační zkoušky může osoba se specifickými nároky vznést do tří dnů námitky adresované děkanovi příslušné fakulty, který se řídí stanoviskem ředitele Střediska Teiresiás, pokud se námitka týká uspokojení specifického nároku.

Článek 17

Přístupnost studentských, výzkumných a učitelských výměnných pobytů v případě osob se specifickými nároky

- (1) Poradenstvím pro osoby se specifickými nároky, které mají zájem se zúčastnit studentského, výzkumného či učitelského výměnného pobytu nebo pobytu na konferenci, semináři či workshopu na jiných českých, evropských a světových školách a pracovištích (dále jen interní zájemce), a pro osoby se specifickými potřebami z jiných českých, evropských a světových škol a pracovišť, které mají zájem se zúčastnit studentského, výzkumného či učitelského výměnného pobytu nebo pobytu na konferenci, semináři či workshopu na MU (dále jen externí zájemce), je pověřeno Středisko Teiresiás, které v případě zahraničních výměnných pobytů spolupracuje s Centrem zahraničních studií, studijními odděleními a koordinátory zahraničních mobilit jednotlivých fakult.
- (2) O externích zájemcích informuje Studijní oddělení Střediska Teiresiás Centrum zahraničních studií, studijní oddělení nebo koordinátor zahraničních mobilit jednotlivých fakult, případně vedoucí pracovník toho pracoviště, s nímž externí

zájemce zahájil jednání o pobytu na MU, a to hned, jak se stane zřejmým, že jde o plánovaný pobyt osoby se specifickými potřebami. Studijní oddělení postupuje poté podle ustanovení čl. 11 této směrnice přiměřeným způsobem, zejména zajistí funkční diagnózu zájemce a rozhodne, zda po dobu pobytu na MU bude osobou se specifickými nároky. U těch externích zájemců, kteří se stali osobami se specifickými nároky, se postupuje podle ustanovení čl. 12–15 této směrnice přiměřeným způsobem.

- (3) Interní zájemce má povinnost v dostatečném předstihu informovat Studijní oddělení Střediska Teiresiás, neučiní-li tak vedoucí pracoviště, které se zájemce chystá na výměnný pobyt vyslat. v případě dlouhodobých zahraničních pobytů je doporučenou lhůtou pro poskytnutí této informace rok před plánovaným výjezdem.
- (4) Studijní oddělení Střediska Teiresiás následně provede analýzu přístupnosti českého či zahraničního pracoviště, jež je zvažováno jako místo pobytu interního zájemce, a to ve smyslu [čl. 4](#) a [čl. 9 této směrnice](#), se zřetelem ke zvláštním okolnostem, jež mohou vyplývat z toho, že poskytovatelem služeb není v těchto případech MU.
- (5) Na základě žádosti interního zájemce nebo jeho vysílajícího pracoviště může Středisko Teiresiás nabídnout kvalifikovaný odhad nákladů spojených s poskytováním služeb osobě se specifickými nároky na českém či zahraničním pracovišti, jež je zvažováno jako místo pobytu interního zájemce.
- (6) Ve výjimečných případech a se souhlasem ředitele Střediska Teiresiás se může stát Středisko Teiresiás poskytovatelem služeb pro interní zájemce na pracovištích mimo MU, pokud je pobyt na těchto pracovištích povinnou součástí studijního nebo pracovního úkolu osoby se specifickými nároky nebo pokud na dojde k dohodě o způsobu finančního krytí takto poskytnutých služeb.
- (7) V případě externích zájemců je ředitel Střediska Teiresiás oprávněn požadovat úhradu za poskytnuté služby, pokud nejsou zvýšenými studijními náklady ve smyslu [čl. 1, odst. 15, této směrnice](#) a nejsou poskytovány z iniciativy MU k dosažení jejich vlastních cílů.

Článek 18

Přístupnost celoživotního vzdělávání a komerčních vzdělávacích aktivit

- (1) Pro osoby se specifickými nároky nabízí MU možnost účastnit se:
  - a) celoživotního vzdělávání v rámci akreditovaných studijních programů, jejichž koncepce, náplň a realizace je zajišťována jednotlivými fakultami MU; Středisko Teiresiás zajišťuje jejich přístupnost osobám se specifickými nároky;
  - b) celoživotního vzdělávání, jehož koncepci, náplň a realizaci zajišťuje Středisko Teiresiás.
- (2) Organizace celoživotního vzdělávání (dále jen CŽV) na fakultách MU se řídí Řádem celoživotního vzdělávání MU, přičemž Středisko Teiresiás zajišťuje osobám se specifickými nároky přístupnost programů a kurzů CŽV.
- (3) Ředitel Střediska je v případech uvedených v [odst. 2 tohoto článku](#) a v dalších případech komerčních aktivit jednotlivých hospodářských středisek MU oprávněn požadovat úhradu nákladů za poskytnuté služby, pokud nejsou zvýšenými studijními náklady ve smyslu [čl. 1, odst. 15, této směrnice](#) a MU nemá k dispozici finanční prostředky určené ke krytí těchto nákladů.
- (4) Formulář přihlášky k CŽV na MU musí být koncipován tak, aby zajistil každému uchazeči možnost uvést specifické potřeby.
- (5) Studijní oddělení příslušné fakulty zajistí, aby přihlášky osob se specifickými potřebami, které se ucházejí o CŽV prostřednictvím formuláře v Obchodním centru MU nebo prostřednictvím dokumentů ve fyzické podobě, byly neprodleně k dispozici

Studijnímu oddělení Střediska Teiresiás včetně údajů o podmínkách platných pro uchazeče obecně (termín zápisu, podmínky platby atd.).

- (6) Studijní oddělení Střediska Teiresiás postupuje poté podle ustanovení [čl. 11 této směrnice](#) přiměřeným způsobem, zejména zajistí funkční diagnózu zájemce. U těch uchazečů, kteří se stali osobami se specifickými nároky, se postupuje podle ustanovení [čl. 12–15 této směrnice](#) přiměřeným způsobem.
- (7) Programy CŽV Střediska Teiresiás orientované na výkon povolání v případě osob se specifickými nároky, především kurzy cizích jazyků, výpočetní techniky a asistivních technologií, nabízí Středisko Teiresiás bezplatně nebo za úplatu. Podmínky CŽV jsou zveřejněny na webových stránkách Střediska Teiresiás, které také zodpovídá za jejich přístupnost podle [čl. 4](#) a [čl. 9 této směrnice](#).
- (8) Aktuální nabídka kurzů nabízených v rámci CŽV Střediskem Teiresiás, včetně jejich ceny, musí být zveřejněna nejpozději 2 měsíce před začátkem výuky. Začátek a konec výuky v kurzech CŽV organizovaných Střediskem Teiresiás stanovuje ředitel Střediska Teiresiás nejpozději 2 měsíce před zahájením výuky a jsou rovněž zveřejněny na webových stránkách Střediska Teiresiás s dostatečným předstihem.
- (9) O absolvování studia v rámci CŽV vydá Středisko Teiresiás na vyžádání jeho účastníkům osvědčení.

Část IV. Závěrečná ustanovení

Článek 19 Výklad směrnice

Výkladem této směrnice jsou pověřeni proreктоři, v jejichž působnosti jsou činnosti dotčené touto směrnicí a kteří postupují v metodické součinnosti s ředitelem Střediska Teiresiás.

Článek 20 Platnost a účinnost

- (1) Ruší se Směrnice rektora č. 3/2002 o přístupnosti publikací MU osobám se specifickými smyslovými nároky.
- (2) Tato směrnice nabývá účinnosti dnem 1. září 2014.

V Brně 4. července 2014

Mikuláš Bek
rektor